

Osebnosti

Dr. Božo Otorepec - sedemdesetletnik

Dne 24. decembra 1994 je praznoval sedemdeset let življenja dr. Božo Otorepec, upokojeni znanstveni svetnik Zgodovinskega inštituta dr. Milka Kosa pri Znanstveno raziskovalnem centru SAZU in častni član Arhivskega društva Slovenije. Svojo pot raziskovalca slovenske srednjeveške zgodovine in zgodovinskih pomožnih ved je začel 15. septembra 1950 kot nižji arhivar v Mestnem arhivu ljubljanskem, predhodniku današnjega Zgodovinskega arhiva Ljubljana, potem ko je od januarja do avgusta 1950 obiskoval tečaj za arhivarje pri historičnem inštitutu Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti v Dubrovniku. Leta 1951 je diplomiral na oddelku za zgodovino Filozofske fakultete v Ljubljani in leta 1953 je opravil strokovni izpit za arhivista. Že na začetku svoje arhivistične poti se je naš jubilar usmeril v proučevanje srednjeveških virov za zgodovino Ljubljane. Uredil in popisal je obsežno zbirko kodeksov in listin v Zgodovinskem arhivu Ljubljana. Za zbirko kodeksov, in sicer za zapisnike sej ljubljanskega mestnega sveta in računske knjige Ljubljane iz 16. in 17. stoletja, je naredil tudi stvarno, osebno in krajevno kazalo. V času študija na Inštitutu za proučevanje avstrijske zgodovine na Dunaju v letih 1954/55 si je še poglohlil znanje pomožnih ved in poznavanja gradiva za slovensko zgodovino v dunajskih arhivih. Saj je čas študija izkoristil tudi za evidentiranje srednjeveških listin, ki zadevajo našo zgodovino.

Zgodovinski arhiv Ljubljana je imel v petdesetih letih velik raziskovalni projekt priprave gradiva za zgodovino Ljubljane. V okviru tega projekta je dr. Božo Otorepec sistematično zbiral gradivo za zgodovino srednjeveške Ljubljane v arhivih v Sloveniji in v tujini, zlasti v dunajskih, videmskih, graškem in tržaškem arhivu. Rezultati tega dela so objavljeni v dvanajstih zvezkih gradiva za zgodovino Ljubljane v srednjem veku. Prvi zvezek gradiva je izšel v letu 1956, zadnji, 12., pa v letu 1968. V tej zbirki je poleg listin, ki zadevajo zgodovino Ljubljane, iz Arhiva Republike Slovenije, Zgodovinskega arhiva Ljubljana, diplomatskega arhiva mestne biblioteke v Trstu, Ilirskega, dvornega in državnega arhiva na Dunaju, Arhiva Nemškega viteškega reda na Dunaju, Tirolskega deželjskega arhiva v Innsbrucku, Državnega arhiva v Münchnu, Arhiva samostana Št. Pavel na Koroškem, Štajerskega deželjskega arhiva v Gradcu, Arhiva dvorne komore na Dunaju, Avstrijske nacionalne biblioteke na Dunaju, Državnega in mestnega arhiva v Nürnbergu, Državnega arhiva v Pragi, Muzejskega arhiva v Čedadu, Državnega arhiva in biblioteke Marciane v Benetkah, Državnega arhiva v Vidnu, Arhiva Hrvatske v Zagrebu, Nadškofijskega arhiva v Ljubljani in Arhiva frančiškanske province v Ljubljani, objavil še register Krištofove bratovščine v Ljubljani 1489-1518, fevdno knjigo Jamskih 1453-1480 in urbarje:

Nemškega viteškega reda v Ljubljani 1490, vicedomskega urada na Kranjskem 1496, okoli 1515, 1527 ter šentpeterske cerkve 1517-1519. O gradivni za starejšo zgodovino Ljubljane v italijanskih in avstrijskih arhivih je imel tudi referat na VII. zborovanju arhivistov v Slovenj Gradcu v letu 1974.

Zaradi njegovega velikega poznavanja listinskega gradiva v Avstrijskem državnem arhivu na Dunaju in v Štajerskem deželjskem arhivu v Gradcu je bil imenovan za eksperta v komisiji za vračanje arhivskega gradiva iz Avstrije na podlagi Arhivskega sporazuma iz leta 1923 med Kraljevino SHS in Avstrijo in Protokola iz leta 1985 med SFRJ in Avstrijo. Kot ekspert je naš jubilar v letih 1958/1960 sestavil seznam, obsegajoč 277 strani, listin v avstrijskih arhivih, ki so prišle v poštev za vrnitev iz Avstrije. V letih 1975-1989 je kot ekspert sodeloval na vseh zasedanjih skupin ekspertov in Mešane komisije za vračanje arhivskega gradiva iz Avstrije. Njemu gre zasluga, da je bilo vrnjenih Sloveniji okoli 4000 dragocenih srednjeveških listin, med njimi tudi listine Celjskih, in nekaj rokopisnih knjig. Zaradi zaslug pri vračanju arhivskega gradiva iz Avstrije ga je Arhivsko društvo Slovenije imenovalo za častnega člana. V času dela v Zgodovinskem arhivu Ljubljana je dr. Božo Otorepec izdal tudi vrsto zgodovinskih razprav iz zgodovine Ljubljane - tako Ljubljanska obrt od srednjega veka do začetka 18. stol. (1972), sodeloval pri publikaciji Ljubljana, podobe iz njene zgodovine (1962), bil v uredništvu publikacije Zgodovina Ljubljane I (1955) - pa tudi iz krajevne zgodovine, zlasti Mengša, Kamnika, Logateca, Višnje Gore. V Arhivnem, glasilu Mednarodnega arhivskega sveta, ki deluje v okviru UNESCO, je skupaj z dr. Sergijem Vilfanom objavil razpravi o notarskih arhivih v Jugoslaviji (1962) in o arhivih mest in trgov v Sloveniji (1963).

Zaradi velikega poznavanja zgodovinskih pomožnih ved je postal leta 1976 višji predavatelj zgodovinskih pomožnih ved na oddelku za zgodovino Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani in v letu 1990 redni profesor za zgodovinske pomožne vede. Vse do leta 1994 je bil na tej stolici učitelj mnogih mladih raziskovalcev zgodovine.

Dr. Božo Otorepec je bil tudi med ustanovnimi člani Arhivskega društva Slovenije v letu 1954, bil je predsednik društva v letih 1958-1959 in odbornik društva v letih 1954-1958. Društvo je zastopal v letih 1961-1968 tudi v izvršnem odboru Zveze društev arhivistov Jugoslavije. Bil je vseskozi aktiven član društva in je s svojimi prispevki sodeloval na mnogih društvenih zborovanjih, v slovenskem glasilu Arhivi in jugoslovanskem glasilu Arhivist ter v Priročniku za arhivistiko, ki ga je izdala Zveza društev arhivskih delavcev Jugoslavije (1977).

Leta 1971 je jubilar zapustil Zgodovinski arhiv Ljubljana in po kratkem službovanju v Mestnem muzeju Ljubljane je postal na začetku leta 1972 višji

strokovni sodelavec na Zgodovinskem inštitutu dr. Milka Kosa na SAZU. Tu je napredoval leta 1977 v strokovnega svetnika, leta 1982 v višjega raziskovalnega sodelavca, leta 1984 v raziskovalnega svetnika in v letu 1987 v znanstvenega svetnika, kar je ostal do upokojitve konca leta 1993. Tudi na inštitutu dr. Milka Kosa je nadaljeval svoje delo pri evidentiranju, zbiranju in znanstveni obdelavi srednjeveškega listinskega gradiva. Rezultat njegovega dela je obsežna listinska kartoteka, ki je vir za mnoge zgodovinske raziskave. Poleg tega je tudi proučeval pečate in grbe slovenskih srednjeveških mest in trgov. Rezultat tega proučevanja so objavljeni v doktorski disertaciji Srednjeveški pečati in grbi mest in trgov v slovenskem prostoru (izšlo leta 1986).

Našemu častnemu člani dr. Božu Otorepcu želimo še mnogo let in da bi bogato listinsko gradivo, ki ga je zbiral toliko let, tudi objavil.

Eno Umek

Bibliografija prof. dr. Boža Otorepca

Starejše bibliografije profesorja Boža Otorepca so izšle v: Biografije in bibliografije raziskovalcev SAZU I-II, Ljubljana 1976 in 1986 ter za vsako leto posebej v Letopisih Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Pričujoča bibliografija skuša zajeti objave profesorja Otorepca, ki se nanašajo na arhivistiko in objave arhivskega gradiva. Urejena je po poglavjih: samostojne publikacije, razprave in članki ter ocene. Znotraj poglavij so enote urejene po kronološkem in abecednem redu. Celotna bibliografija je objavljena v Zgodovinskem časopisu 48/1994, št. 4.

Samostojne publikacije

- Gradivo za zgodovino Ljubljane v srednjem veku.**
1. zvezek. Listine 1243-1397. - Ljubljana, Mestni arhiv 1956. 102 listin.
- Gradivo za zgodovino Ljubljane v srednjem veku.**
2. zvezek. Listine 1299-1450. - Ljubljana, Mestni arhiv 1957. 100 listin.
- Gradivo za zgodovino Ljubljane v srednjem veku.**
3. zvezek. Listine Mestnega arhiva ljubljanskega 1320-1470. - Ljubljana, Mestni arhiv 1958. 79 listin.
- Gradivo za zgodovino Ljubljane v srednjem veku.**
4. zvezek. Listine Mestnega arhiva ljubljanskega 1471-1521. - Ljubljana, Mestni arhiv 1959. 73 listin.
- Gradivo za zgodovino Ljubljane v srednjem veku.**
5. zvezek. Listine iz kodeksov Mestnega arhiva v Trstu 1326-1348. - Ljubljana, Mestni arhiv 1960. 100 listin.
- Gradivo za zgodovino Ljubljane v srednjem veku.**
6. zvezek. Listine 1444-1499. - Ljubljana, Mestni arhiv 1961. 80 listin.

Gradivo za zgodovino Ljubljane v srednjem veku.
7. zvezek. Listine 1243-1498. - Ljubljana, Mestni arhiv 1962. 100 listin.

Ljubljana, podoba iz njene zgodovine. - Ljubljana, Mestni arhiv 1962. 119 strani. (urednik in soavtor)

Gradivo za zgodovino Ljubljane v srednjem veku.
8. zvezek. Register Krištofove bratovščine v Ljubljani 1489-1518. - Ljubljana, Mestni arhiv 1963. 74 strani.

Gradivo za zgodovino Ljubljane v srednjem veku.
9. zvezek. Listine 1220-1497. - Ljubljana, Mestni arhiv 1964. 100 listin.

Gradivo za zgodovino Ljubljane v srednjem veku.
10. zvezek. Listine 1144-1499. - Ljubljana, Mestni arhiv 1965. 100 listin.

Gradivo za zgodovino Ljubljane v srednjem veku.
11. zvezek. Listine 1154-1361. Fevdna knjiga Jamskih 1453-1480. - Ljubljana, Mestni arhiv 1966. 44 listin, 18 strani.

Gradivo za zgodovino Ljubljane v srednjem veku.
12. zvezek. Urbarji 1490-1527. - Ljubljana, Mestni arhiv 1968. 100 strani.

Lexicon latinitatis medii aevi Iugoslaviae. - Vol. 1, A-K. Zagreb 1973. 633 strani. (soavtor in sourednik)

Lexicon latinitatis medii aevi Iugoslaviae. - Vol. 2, L-Z. Zagreb 1978. 729 strani. (soavtor in sourednik)

Srednjeveški pečati in grbi mest in trgov na Slovenskem. - Ljubljana, Slovenska matica 1988. 333 strani.

Ljubljanski trgovski knjigi iz prve polovice 16. stuletja. - Ljubljana, Slovenska akademija znanosti in umetnosti 1986. 233 strani. (Viri za zgodovino Slovencev; 8) (soavtorja S. Vilfan, V. Valenčič).

Gozdni red za Istro, Furlanijo in Kras, 1541. - Ljubljana, Biotehniška fakulteta, VTOZD za gozdarstvo 1989. 125 strani. (transkribiral) (soavtor Anton Janko)

Razprave in članki

- Grhovi Slovenije.** - Enciklopedija Jugoslavije (Zagreb) 1958, zv. 3, str. 586-587.
- Heraldika. (Slovenija).** - Enciklopedija Jugoslavije (Zagreb) 1958, zv. 3, str. 671.
- Ljubljana v dokumentih. Zanimiva razstava v Mestnem arhivu ljubljanskem.** - Ljudska pravica 16. 8. 1958.
- Privilegijska knjiga mesta Kamnik iz leta 1528.** - Kamniški zbornik 4, 1958, str. 87-110.
- Sfragistika. (Slovenija).** - Enciklopedija Jugoslavije (Zagreb) 1968, zv. 7, str. 190.
- Starejši mestni pečati in grb Novega mesta.** - Novo mesto 1365-1965, Novo mesto 1969, str. 115-129.
- Arhivska skladišča, ogrevanje, klimatizacija, prezračevanje.** - Arhivska tehnika (Ljubljana) 1972, str. 56-62.
- Rakodelstvo in obrt v srednjeveški Ljubljani.** - Publikacije Mestnega arhiva ljubljanskega 1972, zv. 3, str. 5-54.